

ISSN 2307-2296

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

FINANCE ACCOUNTING BANKS

ФІНАНСИ ОБЛІК БАНКИ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у 1998 році

Випуск № 1 (23) – 2018

ВІННИЦЯ - 2018

ISSN 2307-2296

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

FINANCE
ACCOUNTING
BANKS

ФІНАНСИ
ОБЛІК
БАНКИ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у 1998 році

Випуск
№ 1(23) • 2018

Вінниця • 2018

З а с н о в н и к : Донецький національний університет, Обліково-фінансовий факультет

В и д а в е ц ь : Донецький національний університет імені Василя Стуса

Друкується за рішенням Вченої ради Донецького національного університету імені Василя Стуса (протокол № 4 від 03.12.2018 р.)

Збірник містить статті, у яких висвітлюються сучасні проблеми теорії та практики фінансів, банківської системи, бухгалтерського обліку, статистики, інформаційного забезпечення управління економічними суб'єктами, розвитку фінансових ринків та інструментів.

Статті представляють інтерес для вчених, викладачів ВНЗ, аспірантів, магістрів, практичних робітників.

Р е д а к ц і й н а к о л е г і я :

Іонін Є.Є. – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту Донецького національного університету ім. Василя Стуса (м. Вінниця)

Беспалова А.Г. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи Донецького національного університету ім. Василя Стуса (м. Вінниця)

Вишневецький В.П. – д.е.н., професор, заступник директора Інституту економіки промисловості НАН України (м. Київ)

Кужелев М.О. – д.е.н., професор, директор Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України

Лактіонова О.А. – д.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів і банківської справи Донецького національного університету ім. Василя Стуса (м. Вінниця)

Сидорова А.В. – д.е.н., професор, завідувач кафедри бізнес-статистики та економічної кібернетики Донецького національного університету ім. Василя Стуса (м. Вінниця)

Андрушків Б.М. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (м. Тернопіль)

Гетьман В.Г. – д.е.н., професор, голова навчально-методичної ради по бухгалтерському обліку, аналізу і аудиту Навчально-методичного об'єднання ВНЗ Росії (м. Москва)

Міщенко В.І. - д.е.н., професор, директор Центру наукових досліджень НБУ Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ)

Азаренкова Г.М. – д.е.н., професор, заступник директора Харківського інституту банківської справи, університету банківської справи НБУ (м. Харків)

Алексєєнко Л.М. – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування Тернопільського національного економічного університету

Костирко Л.А. – д.е.н., професор, професор кафедри корпоративних фінансів і контролінгу Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана (м. Київ)

Косова Т.Д. - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів та моделювання економічних систем Класичного приватного університету (м. Запоріжжя)

Хаджинов І.В. – д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Донецького національного університету ім. Василя Стуса (м. Вінниця)

Білан Юрій (Yuriy Bilan), ад'юнкт кафедри мікроекономіки Щецинського університету (Польща), кандидат економічних наук, доцент, Ph.D

Ів-Лоран Гріц (Yves-Laurent Grize), University of Applied Sciences, School of Engineering, Switzerland (д.е.н., професор; Університет прикладних наук, Інженерна школа, Швейцарія)

Науковий журнал заснований у 1998 р., зареєстрований у 2017 році (свідоцтво КВ № 22781-12681ПР). Видається за рішенням Вченої ради Донецького національного університету імені Василя Стуса. Науковий журнал включений ВАК України до переліку спеціалізованих видань з економіки (№ 1-05/7 від 09.06.1999 р. Бюлетень ВАК України № 4, 1999 р.), перереєстрований наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2016 р.

Періодичність видання: 1 раз на рік.

Адреса редакції: 21009, м. Вінниця, вул. Академіка Янгеля, 4.
тел. (050) 925-83-21 e-mail: finance-period.div@donnu.edu.ua
Електронна копія збірника у Національній бібліотеці ім. В.І. Вернадського:
http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fub/index.html

З М І С Т

Ахновська І.О.

СІМЕЙНА ОСВІТА У ПАРАДИГМІ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ..... 8

Ахновская И.А.

СЕМЕЙНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ПАРАДИГМЕ ЭКОНОМИКИ ЗНАНИЙ

*Akhnovska I.*FAMILY EDUCATION IN THE PARADIGM OF ECONOMICS
KNOWLEDGE*Беспалова А.Г.*КАСКО НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ: ОЦІНКА
ПРИВАБЛИВОСТІ СПОЖИВАЧЕМ..... 19*Беспалова А.Г.*КАСКО НА СТРАХОВОМ РЫНКЕ УКРАИНЫ: ОЦЕНКА
ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЕМ*Bespalova A.*CASCO ON THE INSURANCE MARKET OF UKRAINE: EVALUATION OF
ATTRACTIVENESS BY THE CONSUMER*Вахлакова В.В., Овечкіна О.А.*ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ..... 30*Вахлакова В.В., Овечкина О.А.*ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ КАК ОСНОВА
РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ*Vakhlakova V., Ovechkyna E.*FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY AS A BASIS FOR
DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UKRAINE*Волкова Н. І., Саржевська А. О.*АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО ТА
СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ 39*Волкова Н. И., Саржевская А. А.*АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ ИСТОЧНИКИ ФИНАНСИРОВАНИЯ МАЛОГО И
СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ*Volkova N. , Sarzhevskaya A.*ALTERNATIVE SOURCES OF FINANCING OF SMALL AND MEDIUM-
SIZED ENTERPRISES IN UKRAINE

Волкова В.В., Верницький Б.В.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ . 48

Волкова В.В., Верницький Б.В.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ФИНАНСОВОЙ
УСТОЙЧИВОСТИ БАНКА

Volkova V., VERNYTSKYI B.

METHODICAL APPROACHES TO ASSESSING FINANCIAL STABILITY OF
THE BANK

Нрунчук І.

DEPRECIATION AS A SOURCE OF CURRENT CAPITAL FINANCING 57

Гринчук І. М.

АМОРТИЗАЦІЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОТНОГО
КАПІТАЛУ

Гринчук И.Н.

АМОРТИЗАЦИЯ КАК ИСТОЧНИК ФИНАНСИРОВАНИЯ
ОБОРОТНОГО КАПИТАЛА

Гуменюк Р.П.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ
ОБОРОТНОГО БЮДЖЕТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ..... 65

Гуменюк Р.П.

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПЛАНИРОВАНИЯ И ФОРМИРОВАНИЯ
ОБОРОТНОГО БЮДЖЕТА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Humeniuk R.

TOPICAL QUESTIONS OF PLANNING AND FORMATION OF DEFENSE
BUDGET IN MODERN CONDITIONS

Железнова Д.С., Юрчишена Л.В.

МЕХАНІЗМ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ В
СИСТЕМІ КОРПОРАТИВНОГО ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ 73

Железнова Д.С., Юрчишена Л.В.

МЕХАНИЗМ ОПТИМИЗАЦИИ НАЛОГОВОЙ НАГРУЗКИ В СИСТЕМЕ
КОРПОРАТИВНОГО НАЛОГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА

Zhelieznova D., Yurchishena L.

TAX BURDEN OPTIMIZATION MECHANISM IN CORPORATE TAX
MANAGEMENT

Іонін М.Є.

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В КОНТЕКСТІ
РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ 84

Ионин М.Е.

КОНКУРЕНТНЫЕ ПРЕИМУЩЕСТВА СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ В
КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ СТРАХОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Ionin M.

COMPETITIVE ADVANTAGES OF INSURANCE COMPANIES IN THE
CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF THE INSURANCE MARKET OF
UKRAINE

Іонін Є.Є., Єгорова А.О.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ
ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ ГІРНИЧНО-МЕТАЛУРГІЙНОГО
КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ..... 95

Ионин Е.Е., Егорова А.А.

УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФИНАНСОВЫХ
ИНВЕСТИЦИЙ ПРЕДПРИЯТИЙ ГОРНО-МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОГО
КОМПЛЕКСА

Ionin E., Egorova A.

ACCOUNT-ANALYTICAL SUPPORT OF FINANCIAL INVESTMENTS OF
ENTERPRISES OF THE MINING AND METALLURGICAL COMPLEX

Karpova T.

FINANCIAL PROBLEMS OF SMALL BUSINESS AND ITS ROLE IN THE
STRUCTURE OF MARKET ECONOMY..... 105

Карпова Т.С.

ФІНАНСОВІ ПРОБЛЕМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА ЙОГО РОЛЬ В
СТРУКТУРІ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Карпова Т.С.

ФИНАНСОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЕГО РОЛЬ В
СТРУКТУРЕ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ

Козлов В. П., Белега О. В.

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ОСВІТИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 113

Козлов В. П., Белега О.В.

КОНЦЕПЦИЯ РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО
ПАРТНЕРСТВА В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ НА РЕГИОНАЛЬНОМ
УРОВНЕ

Kozlov V., Belega O.

CONCEPT OF DEVELOPMENT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN
THE EDUCATION AT THE REGIONAL LEVEL

Лаврик С.С.

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ
ДОМОГОСПОДАРСТВ У КОНТЕКСТІ ДЕТИНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ..... 121

Лаврик С.С.

АКТИВИЗАЦИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ
ДОМОХОЗЯЙСТВ В КОНТЕКСТЕ ДЕТИНИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ
УКРАИНЫ

Lavryk S.

ENHANCING HOUSEHOLD INVESTMENT OPPORTUNITIES IV THE
CONTEXT OF LEGALIZATION OF THE UKRAINIAN ECONOMY

Лактіонова О.А., Лемешко М.О.

ФІНАНСОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО І
СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В МІСТАХ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА
ЕФЕКТИВНОСТІ..... 129

Лактионова А.А., Лемешко М.О.

ФІНАНСОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО
БІЗНЕСУ В МІСТАХ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ

Laktionova A., Lemechko M.

FINANCIAL IMPLICATIONS FOR THE DEVELOPMENT OF SMALL AND
MEDIUM BUSINESS IN CITIES OF UKRAINE: ANALYSIS AND
EVALUATION OF EFFICIENCY

Матвійчук В. І., Грабчак К. М.

ДОХОДИ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ..... 141

Матвийчук В. И., Грабчак Е. Н.

ДОХОДЫ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ: ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ И
ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

Matviychuk V., Hrabchak K.

LOCAL BUDGET INCOME: PROBLEMS OF FORMATION AND
PECULIARITIES OF USING

Поліщук О.А.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ВЕНЧУРНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ... 153

Полищук А.А.

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ ВЕНЧУРНОЙ
ИНДУСТРИИ УКРАИНЫ

Polishchuk A.

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF VENTURE INDUSTRY OF
UKRAINE

Разборська О.О., Левченко І.А.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ ЗА МСФЗ 163

Разборська Е.А., Левченко И.А.

ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ
БАНКОВСКИМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ УКРАИНЫ ПО МСФО

Razborska E., Levchenko I.

THE FEATURES APPLICATION OF FINANCIAL STATEMENTS BY
BANKING INSTITUTIONS OF UKRAINE IN ACCORDANCE WITH IFRS

Тарасенко Л.О.

ДО ПИТАНЬ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ 170

Тарасенко Л.А.

К ВОПРОСУ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ
ГАЗОРАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Tarasenko L.

ISSUES RELATED TO EFFICIENCY ASSESSMENT OF GAS
DISTRIBUTION ENTERPRISES` FUNCTIONING

Томчук О., Томчук В.

THE ROLE OF THE ANALYTICAL SYSTEM IN THE INFORMATION
SUPPORT OF THE ENTERPRISE MANAGEMENT 183

Томчук О.Ф., Томчук В.В.

РОЛЬ АНАЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ В ИНФОРМАЦИОННОМ
ОБЕСПЕЧЕНИИ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Томчук О.Ф., Томчук В.В.

РОЛЬ АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Юрчишена Л.В., Горлов Є.І.

ПІДВИЩЕННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА ОСНОВІ
СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ... 193

Юрчишена Л.В., Горлов Е.И.

ПОВЫШЕНИЕ ДОХОДОВ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ НА ОСНОВЕ
СТИМУЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА

Yurchishena L., Horlov Y.

INCREASE OF INCOMES OF LOCAL BUDGETS ON THE BASIS OF
STIMULATING THE DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM
BUSINESSES

УДК 657.62

Іонін Є.Є., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту Донецького національного університету ім. Василя Стуса

Егорова А.О., магістрант Донецького національного університету ім. Василя Стуса

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИХ КОМБІНАТІВ

У статті розкрито методику аналізу інвестиційної привабливості фінансових інвестицій гірничо-збагачувальних комбінатів, що може бути застосована як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами. Аналіз інвестиційної привабливості передбачає використання системи індикаторів платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності. Обов'язковою вимогою є проведення наступних аналітичних процедур: горизонтальний аналіз показників фінансової звітності за рік, оцінка загального фінансового стану на основі даних фінансової звітності, визначення типів фінансової стійкості та прогнозування вартості фінансових інвестицій.

Методику застосовано на прикладі показників консолідованої фінансової звітності гірничо-збагачувальних комбінатів Групи за 2016 – 2017 рр.

Ключові слова: фінансові інвестиції, інвестиційна привабливість, фінансова звітність, аналіз, фінансова незалежність, оцінка, капітал.

Табл. 4, Рис. 2, Літ. 7

Ионин Е.Е., Егорова А.А.

УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФИНАНСОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ ГОРНО-ОБОГАТИТЕЛЬНЫХ КОМБИНАТОВ

В статье раскрыта методика анализа инвестиционной привлекательности финансовых инвестиций горно-обогатительных комбинатов, может быть применена как внутренними, так и внешними пользователями. Анализ инвестиционной привлекательности предусматривает использование системы индикаторов платежеспособности, финансовой устойчивости, рентабельности, деловой активности. Обязательным требованием является проведение следующих аналитических процедур: горизонтальный анализ показателей финансовой отчетности за год, оценка общего финансового состояния на основе данных финансовой отчетности, определение типов финансовой устойчивости и прогнозирования стоимости финансовых инвестиций.

Методика применена на примере показателей консолидированной финансовой отчетности горно-обогатительных комбинатов Группы по 2016 - 2017 гг.

Ключевые слова: финансовые инвестиции, инвестиционная привлекательность, финансовая отчетность, анализ, финансовая независимость, оценка, капитал.

Ionin E., Yehorova A.

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF FINANCIAL INVESTMENTS OF MINING AND PROCESSING COMBINATES

In the article the method of analysis of investment attractiveness of financial investments of mining and concentrating mills is opened, which can be applied both by

internal and external users. Analysis of investment attractiveness involves the use of a system of indicators of solvency, financial stability, profitability, business activity. A mandatory requirement is to conduct the following analytical procedures: horizontal analysis of the financial statements for the year, assessing the overall financial condition based on financial statements, determining the types of financial stability and forecasting the value of financial investments.

The method is applied on the example of the indicators of the consolidated financial statements of the Group's ore mining and processing enterprises for 2016-2017.

Key words: financial investments, investment attractiveness, financial reporting, analysis, financial independence, estimation, capital.

Постановка проблеми. В умовах низького рівня державної підтримки бізнесу, дестабілізації національного банківського сектора та зниження ефективності діяльності вітчизняних підприємств істотно зростає потреба у додатковому капіталі, найбільш оптимальним з позиції термінів залучення та вартості якого є використання інструментів фінансових інвестицій, тобто залучення/розміщення інвестицій у цінні папери шляхом їх придбання в процесі емісії чи обігу. Динаміка зміни валового внутрішнього продукту (ВВП) України та обсягів прямих інвестиційних вкладень показує про певний дисбаланс. Якщо ВВП за 2010-2017 рр. збільшився у 2,76 рази (2010 р. 1079,3 млрд. грн., 2017 р. 2982,9 млрд. грн.), то прямі інвестиційні вкладення у капітал суб'єктів господарювання тільки на 0,4% (2010 р. 38993 млн. грн., 2017 р. 39144 млн. грн.) [1].

Спостережувана тенденція говорить про низьку активність інвестиційної діяльності в країні та низьку зацікавленість інвесторів до інвестиційних вкладень. Однією з причин виникнення такого явища є приділення недостатньої уваги формуванню інвестиційного іміджу суб'єкта господарювання як зі сторони державних органів, так і зі сторони управлінського персоналу підприємств. Вихідне явище такого характеру є наслідком пізнього та повільного впровадження ринкових відносин в економічне середовище незалежної України.

У сучасних умовах господарювання аналіз інвестиційної привабливості та інвестиційної діяльності підприємства повинен грати ключову роль у процесі прийняття управлінських рішень. Особливе значення це має для гірничо-металургійного комплексу (ГМК) України, який забезпечує до 35% валютних надходжень та займає до 40% національного експорту. Фундаментальною основою ГМК України є гірничо – збагачувальні комбінати (ГЗК). Економічна криза призвела до скорочення попиту на металургійну продукцію, стала причиною нездатності підприємств металургійного комплексу повністю фінансувати власну діяльність, що викликало необхідність залучення додаткових джерел отримання коштів, зокрема отримання доходу від утримання, придбання, продажу та перепродажу фінансових інвестицій.

Аналіз останніх досліджень. Питання дослідження методики оцінки інвестиційної привабливості та інвестиційної діяльності підприємства висвітлено у роботах зарубіжних та вітчизняних науковців: І. Бланка, Л. Бернстайна, О. Гончаренка, А. Вічевича, О. Русіної, М. Зинюка, Г. Клейнер, Дж. Лінтера, А. Філіпченко тощо. Станом на сьогодні існує чисельна кількість методик оцінки інвестиційної привабливості, що використовують різні види аналізу. Багато з них є недоступними для зовнішніх користувачів через обмеження в інформаційних ресурсах, потреби в залученні додаткових експертів через існування низки розрахункових показників чим обумовлена актуальність дослідження.

Метою наукової статті є дослідження оптимізації методики аналізу інвестиційної привабливості та інвестиційної діяльності підприємства на основі

показників консолідованої фінансової звітності, яка відповідатиме потребам зовнішніх користувачів, шляхом комбонування окремих методів аналізу.

Викладення основного матеріалу. Компаративний аналіз точок зору науковців до визначення сутності «фінансові інвестиції», їх нормативне забезпечення дає можливість зробити висновок про наявність достатньої розбіжності, відсутності єдиного підходу. У вітчизняних літературних джерелах фінансові інвестиції розглянуто з позиції інвесторів, в якості матеріальних вкладень у фінансові інструменти: Бланк І.О., Бутинець, Головка В.І., Пономаренко Є.Б.

Зарубіжними джерелами даний об'єкт обліку розглядається на макрорівні, як збільшення пропозиції виробничих ресурсів, на мікрорівні, як фактор, що сприяє розширенню бізнесу: Е. Дж. Долан, Д. Ліней, Л. Гітман, Ж. Перар, Ю. Блех.

Критичний аналіз нормативно-правового забезпечення фінансових інвестицій в Україні (Господарський кодекс, Податковий кодекс, Закони України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про інвестиційну діяльність», «Про цінні папери та фондовий ринок»; П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», П(С)БО 13 «Фінансові інструменти») свідчить про низку невирішених питань, що впливають на якість відображення операцій з фінансовими інвестиціями в обліку і звітності, а саме:

1) використання різних підходів до визначення сутності фінансових інвестицій у нормативних документах впливає на викривлене розуміння сутності такого об'єкту суб'єктами господарювання;

2) відсутність опису класифікаційних ознак видів фінансових інвестицій у П(С)БО є потенційною причиною некоректного віднесення фінансових інвестицій до класифікаційних груп на підприємствах та викривлення інформації у звітності;

3) виявлені проблеми та протиріччя нормативної бази обліку фінансових інвестицій потребують деякі напрями вдосконалення змісту П(С)БО 12 та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій в частині розширення сфери дії П(С)БО 12, доповнення Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку.

У рамках дослідження інвестиційної привабливості підприємства користувачами на першому етапі доречним є застосування горизонтального аналізу динаміки показників фінансової звітності, що стосуються інвестиційної діяльності, для одержання загального уявлення про якісні зміни, які відбувались у структурі, а також динаміку цих змін з метою отримання достовірної інформації про фінансовий стан, платоспроможність підприємства (табл.1) [2, 3].

Проведений горизонтальний аналіз окремих показників фінансової звітності гірничо – збагачувальних комбінатів Групи «Метінвест» характеризує високу інвестиційну привабливість підприємств та активізацію його інвестиційної діяльності у порівнянні з 2016р.

Найвищий рівень інвестиційної привабливості за первинним горизонтальним аналізом має ПрАТ «Центральний гірничо – збагачувальний комбінат», адже за результатами діяльності чисті активи збільшились на 18,6% за рахунок збільшення чистого прибутку на 47 % і відповідно – нерозподіленого прибутку, нарощування оборотних активів у частині грошових коштів та еквівалентів та незначного зростання поточних та довгострокових зобов'язань. Значний вплив на високий рівень інвестиційної привабливості має збільшення грошових коштів та їх еквівалентів, адже від цього показника залежить потенційна платоспроможність підприємства.

Таблиця 1 - Динаміка основних показників фінансової звітності гірничо-збагачувальних комбінатів Групи «Метінвест» за період 1.01.2016 по 1.01.2018 р., (%)

Показники статей звітності	ПрАТ «ПівніГЗК»	ПрАТ «ЦГЗК»	ПрАТ «ІнГЗК»
Валюта балансу	+24,4	+12,7	+20,7
Річний чистий прибуток	-20,7	+47,0	+535
Оборотні активи	+59,4	+20,4	+48,8
Необоротні активи	-7,6	+4,5	-18,0
Гроші та грошові еквіваленти	+26,3	+97,4	+803,1
Довгострокові фінансові інвестиції	-33,3	-	-100,0
Короткострокові фінансові інвестиції	-	-	-
Чисті активи (Власний капітал)	-20,5	+18,6	+52,1
Поточні зобов'язання	+263	+6,7	+7,7
Довгострокові зобов'язання	-2,0	+12,4	+103,9

Збільшення цього показника свідчить про позитивне значення чистого грошового потоку за рік, що цілком відповідає вимогам забезпечення безперервної діяльності, а збільшення чистих активів при прибутковості діяльності, концепції збереження фінансового капіталу.

Середній рівень інвестиційної привабливості має ПрАТ «Інгулецький гірничо – збагачувальний комбінат», вартість чистих активів якого зросла на 52,1% за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку з 3,1 млрд. грн. до 7,8 млрд. грн., збільшення величини грошових активів та зростання рівня довгострокових зобов'язань. Зростання залежності від довгострокових позик двобічно впливає на інвестиційну привабливість – з одного боку, це свідчить про нарощування активів та основних виробничих фондів, з іншого – зумовлює виникнення потенційних ризиків зростання залежності підприємства від позикових коштів та низького рівня ліквідності активів.

Низький рівень інвестиційної привабливості у ПрАТ «ПівніГЗК» обумовлено скороченням вартості чистих активів на 20,5 %, стрімким зростанням величини поточних зобов'язань на 263 % та зниженням чистого прибутку на 20,9 %, а отже, підприємство є потенційно неплатоспроможним, рівень довіри інвесторів знижується.

На другому етапі після аналізу динаміки показників фінансової звітності суб'єктів господарювання виникає потреба в дослідженні змін відносних показників, розрахованих з метою визначення платоспроможності та фінансової стійкості підприємств.

На даний момент широкого використання набули дві методики оцінки інвестиційної діяльності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання з використанням розрахункових показників:

1. Метод рейтингової оцінки підприємства на основі даних фінансової звітності;
2. Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості [4, с. 14].

В умовах обмеження інформаційних ресурсів та неможливості залучення експертів до здійснення оцінки інвестиційної привабливості та інвестиційної діяльності доцільним є застосування методу оцінки загального фінансового стану на основі даних фінансової звітності ГЗК Групи «Метінвест».

З цієї мети було використано 13 аналітичних показників (коефіцієнтів), які можна розділити на 4 основні групи:

- 4 показника ліквідності та платоспроможності: робочий капітал, коефіцієнти абсолютної ліквідності, проміжного покриття, загального покриття;
- 5 коефіцієнтів фінансової стійкості: залежності від довгострокових зобов'язань, фінансової незалежності, фінансової залежності, фінансової стабільності, боргу;
- 3 показника рентабельності: рентабельність продажу, капіталу, чистий прибуток на 1 просту акцію;
- 1 показник ділової активності: коефіцієнт оборотності активів, або активовіддача.

Для оцінки інвестиційної привабливості ГЗК Групи «Метінвест», виявлення резервів щодо її підвищення, результати розрахунків пропонуємо градувати за шкалою від 0 до 2, де:

Для коефіцієнтів з установленим прийнятим значенням оцінка:

- 0 – показник виходить за межі допустимої норми;
- 1 – показник близький до межі допустимої норми;
- 2 – показник у межах допустимої норми.

Для показників без установленого прийнятного значення:

- 0 – негативна зміна показника;
- 1 – показник не змінився;
- 2 – позитивна зміна показника.

З наведених 13 показників 8 коефіцієнтів мають рекомендоване значення, це коефіцієнти ліквідності та платоспроможності (3), фінансової стійкості (5). По інших показникам: робочий капітал, коефіцієнт оборотності активів, рентабельність рекомендоване значення можна позначити як позитивне, збільшення (табл. 2).

Безумовно важливе місце серед представлених показників посідає робочий капітал, або чисті поточні активи, позитивне значення якого свідчить про потенційну платоспроможність на основі потенційних грошових потоків: вхідний та вихідний. Іншими словами, це потенційний чистий грошовий потік на касовій основі. Збільшення позитивної величини робочого капіталу є слідством прибуткової роботи на основі методу нарахувань, та гарантом перспективної платоспроможності. Тому, в якості рекомендованого значення є наявність позитивного результату та тенденція його відносного збільшення.

Критеріальна відповідність робочого капіталу є підґрунтям для відповідності коефіцієнтів загального покриття, абсолютної ліквідності та проміжного покриття. На останні два коефіцієнта впливає структура оборотних активів по групам ліквідності.

Серед показників фінансової стійкості в діючих вітчизняних методиках фінансового аналізу, затверджених органами виконавчої влади, посідає показник фінансової незалежності (автономії), який наочно підтверджує вимогу концепції збереження фінансового капіталу. Останні чотири коефіцієнта в цілому знаходяться у функціональній залежності від першого, рекомендоване значення якого вимагає, щоби мінімум 50 % активів підприємства було профінансовано за рахунок власного капіталу, що зменшує ризик кредиторів та підвищує платоспроможність. Враховуючі цю норму, слід обов'язково пам'ятати, що реалістичність цього ствердження залежить від структури власного капіталу, а саме, від наявності та питомої ваги нерозподіленого прибутку та резервного капіталу у складі чистих активів.

Показник ділової активності та рентабельності продажу дають можливість інтегрувати в систему рекомендованих показників інвестиційної привабливості золоте

правило бізнесу, яке ґрунтується на основі порівняння темпових показників: прибутку, продажу, активів.

Таблиця 2 - Рекомендоване значення показників інвестиційної привабливості

N зп	Назва	Формула розрахунку	Рекомендоване значення
1	Робочий капітал	$WC = CA - CL$	позитивне, збільшення
2	Коефіцієнт залежності від довгострокових зобов'язань	$K = \frac{FL}{E}$	<1
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K = \frac{C}{CL}$	0,2—0,25
4	Коефіцієнт фінансової незалежності	$K = \frac{E}{TA}$	$\geq 0,5$
5	Коефіцієнт фінансової залежності	$K = \frac{TA}{E}$	≤ 2
6	Коефіцієнт фінансової стабільності	$K = \frac{E}{L}$	>1
7	Коефіцієнт боргу	$K = \frac{L}{TA}$	<0,5
8	Коефіцієнт проміжного покриття	$K = \frac{C + STFI + D}{CL}$	0,7 – 0,8
9	Коефіцієнт загального покриття	$K = \frac{CA}{CL}$	>1
10	Коефіцієнт оборотності активів	$K = \frac{S}{TA}$	збільшення
11	Рентабельність продажу	$K = \frac{P}{S}$	позитивне, збільшення
12	Рентабельність капіталу	$K = \frac{P}{E}$	позитивне, збільшення
13	Чистий прибуток на 1 просту акцію	$K = \frac{NP}{NOS}$	позитивне, збільшення

умовні позначення: WC - робочий капітал; CA - поточні активи; CL - поточні зобов'язання; FL - довгострокові зобов'язання; E - власний капітал; C - грошові кошти; TA - валюта балансу; L - зобов'язання (поточні + довгострокові); STFI - короткострокові фінансові інвестиції; D - дебіторська заборгованість; S - чиста виручка від реалізації; P - прибуток; NP - чистий прибуток; NOS – середньозважена кількість простих акцій.

Таким чином, максимальна кількість балів – 26. Якщо результат оцінки 0 – 7 балів – інвестиційна привабливість низька, 8 – 16 – середня, 17 – 26 – висока. Результати оцінки інвестиційної привабливості ГЗК Групи «Метінвест» наведено в таблиці 3.

За результатами поглибленого аналізу фінансової стійкості, платоспроможності гірничо – збагачувальних комбінатів та оцінки інвестиційної привабливості сформовано наступні твердження:

✓ Уніфікована облікова політика та єдиний підхід до здійснення бухгалтерського обліку на ГЗК Групи «Метінвест» мають різний вплив на формування показників звітності таких підприємств;

✓ Станом на сьогодні, гірничо – збагачувальні комбінати знаходяться у зоні ризику неплатоспроможності через низький рівень ліквідності;

✓ Високу ступінь інвестиційної привабливості має ПрАТ «ПівнГЗК», ПрАТ «ЦГЗК» та ПрАТ «ІнГЗК» мають середній рівень інвестиційної привабливості.

Таблиця 3 - Оцінка інвестиційної привабливості гірничо – збагачувальних комбінатів
Групи «Метінвест за показниками звітності 2017 року

Показники	ПрАТ «ПівніГЗК»	ПрАТ «ЦГЗК	ПрАТ «ІнГЗК»
Робочий капітал підприємства	2	2	2
Коефіцієнт залежності підприємства від довгострокових зобов'язань	2	2	2
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0	0	0
Коефіцієнт фінансової незалежності	2	2	0
Коефіцієнт фінансової залежності	2	2	0
Коефіцієнт фінансової стабільності	2	1	0
Коефіцієнт боргу	1	1	0
Коефіцієнт проміжного покриття	0	1	1
Коефіцієнт загального покриття	2	2	2
Коефіцієнт оборотності активів	2	1	2
Рентабельність продажу	2	0	2
Рентабельність капіталу	2	2	2
Чистий прибуток на 1 просту акцію	2	2	2
Загальний бал	17	14	11

Значний вплив на прийняття рішень щодо ефективного використання фінансових інвестицій на підприємствах має визначення типу фінансової стійкості.

За О.Ю. Русіною, фінансово стійким є підприємство, яке характеризується такими ознаками: високою платоспроможністю (здатністю відповідати за своїми зобов'язаннями); високою кредитоспроможністю (здатністю платити за кредитами, виплачувати відсотки по них і погашати їх точно в строк); високою рентабельністю (прибутковістю, що дозволяє нормально і стійко розвиватися, вирішуючи при цьому проблему взаємини акціонерів і менеджерів за рахунок підтримки на достатньому рівні дивідендів і курсу акцій підприємства); високою ліквідністю балансу (здатністю покривати свої пасиви активами відповідної і перевищує терміновості перетворення їх на гроші) [5, с. 92].

На нашу думку цей перелік рис фінансової стійкості можна скоротити і на перше місце поставити незалежність від зовнішніх джерел, тобто спроможність у більшому ступеню фінансувати свою діяльність за рахунок власного капіталу, що відповідає базової концепції бухгалтерського обліку – концепції збереження фінансового капіталу. З іншого боку слід пам'ятати, що збільшення чистих активів є підставою визнання отримання прибутку [6, с.171-176].

Систему показників інвестиційної привабливості необхідно доповнити розрахунком визначення типу фінансової стійкості (від абсолютної до критичного фінансового стану), яка має достатньо тривалий час її використання, орієнтована на виробничі підприємства, та знайшла відображення у роботах Ковальова В.В., Мниха Є.В., Шеремета А.Д., та інших авторів. Ідея цієї методики полягає у порівнянні двох важливіших показників: наявності власних оборотних коштів (з урахуванням довгострокових зобов'язань) і запасів та витрат.

Нормою бізнесу є фінансування мінімум 10 % оборотних активів за рахунок власного капіталу. З іншого боку, запаси, як складова частина оборотних активів, повинні бути покриті за рахунок власних джерел, що відповідає першому (без

врахування довгострокових зобов'язань), та другому типу фінансової стійкості (з врахуванням довгострокових зобов'язань). Ця ситуація є індикатором у фінансовому аналізі, відповідно: абсолютної фінансової стійкості (І тип) і нормальної фінансової стійкості (ІІ тип), у фінансовому менеджменті – агресивної та компромісної моделі фінансування оборотних активів [7, с.27].

Розрахунок показників для визначення типу фінансової стійкості гірничо – збагачувальних комбінатів Групи «Метінвест» на 31.12.2017 наведено в таблиці 4.

Таблиця 4 - Визначення типу фінансової стійкості ГЗК Групи «Метінвест», на кінець року

ГЗК Рік	ПрАТ «ПівнГЗК»	ПрАТ «ЦГЗК»	ПрАТ «ІнГЗК»
2016 р., тис. грн	30101742– 19293401 > 809690 І тип	6097569+757079– 6128625 > 339871 ІІ тип	8943169+1375904– 16984122 < 878090 ІV тип
2017 р., тис. грн	23928348+2119909– 18407722 < 1028548 ІV тип	7121893–6406783 > 456272 І тип	14308489–13909979 > 738383 І тип

За результатами розрахунків видно, що в динаміці гірничо – збагачувальні комбінати Групи «Метінвест» мають нестабільне фінансове становище, що пояснюється різкою зміною типів фінансової стійкості. Значні коливання розміру власного капіталу та зростання залежності від позикового капіталу обумовлюють зниження зацікавленості інвесторів у вкладанні власних ресурсів у розвиток таких суб'єктів господарювання через наявність ризикових факторів. Кризовий тип фінансової стійкості станом на 31 грудня має ПрАТ «ПівнГЗК», що підтверджується зниженням чистого прибутку на 20,7%, збільшенням величини поточних зобов'язань на 263%, а отже ризик неплатоспроможності є високим.

ПрАТ «ІнГЗК» має абсолютну фінансову стійкість, що у порівнянні з показником минулого року є позитивним для підприємства, але зовнішнім користувачам необхідно звернути увагу на розбіжність темпових показників: чистого прибутку, грошових коштів і чистих активів, адже величина чистого річного прибутку зросла на 535%, грошових коштів – на 803,1% на фоні збільшення чистих активів тільки на 52,1%. Безумовно на це вплинуло: отримання прибутку у 2017 р., при наявності збитків у 2016 р., зменшення балансової статті капітал у дооцінках у 2017 р. на 17%.

Стабільність розвитку спостерігається у ПрАТ «ЦГЗК», що має абсолютну фінансову стійкість, різких коливань фінансових показників не виявлено, спостерігається помірне нарощення чистого прибутку, власного капіталу, зростання величини оборотних активів та незначне збільшення величини поточних та довгострокових зобов'язань.

Ефективність використання фінансових інвестицій на підприємствах характеризує такий показник діяльності, як вартість довгострокових фінансових інвестицій Групи «Метінвест» на дату подання фінансової звітності. Значення показника формується на основі суми справедливої вартості довгострокових фінансових інвестицій, що збільшується або зменшується на частку інвестора в фінансових результатах підприємств або в результаті переоцінки, знецінення таких інвестицій.

Планування подальшої діяльності суб'єктів господарювання напряму залежить від прогнозованої вартості довгострокових фінансових інвестицій. Математичне моделювання зміни вартості довгострокових інвестицій Групи передбачає: визначення рівняння регресії, оцінку вірогідності існування тенденції, помилки апроксимації та

визначення прогнозного значення вартості довгострокових фінансових інвестицій Групи з його нижніми та верхніми межами на 5 років. Розрахунки показників моделі виконуються за допомогою прикладних інструментів Microsoft Excel.

Визначимо рівняння регресії моделі методом найменших квадратів та позначимо визначене рівняння з розрахунковим значенням коефіцієнта детермінації R^2 на рисунку 1.

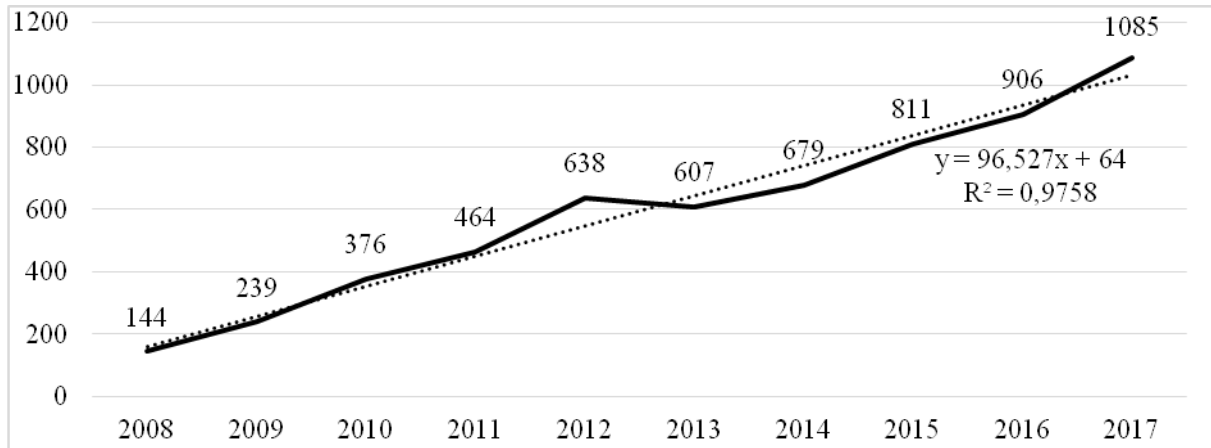

Рисунок 1 - Зміна вартості довгострокових фінансових інвестицій Групи «Метінвест» за 2008 – 2017 рр.

Лінійне рівняння регресії має вигляд прямої $y = kx + b$, тобто $y = 96,527x + 64$. Економічна інтерпретація такого рівняння пояснює, що щорічна вартість довгострокових фінансових інвестицій Групи підвищується на 96,53 тис. дол.

Оцінка якості побудованої моделі відбувається при визначенні абсолютної помилки апроксимації, що розраховується, як середнє відхилення розрахункових значень від фактичних. За нашими підрахунками абсолютна помилка апроксимації є складає 6,84%, допустиме значення показника повинно бути в межах 5-7%.

Отже, у середньому розрахункові значення відрізняються від фактичних на 6,84%, таке відхилення є прийнятним, наведене вище рівняння можна використовувати як рівняння регресії.

Візуалізація прогнозованої вартості довгострокових фінансових інвестицій Групи «Метінвест» наведена на рисунку 2. Отже, враховуючи щорічне знецінення рівнів ряду динаміки на 20% ($\alpha = 0,2$), з імовірністю 0,95 можна стверджувати, що в 2018 році вартість довгострокових фінансових інвестицій може скласти 1126 млн. дол., при цьому можливий розкид розміру від 989 до 1262 млн. дол.

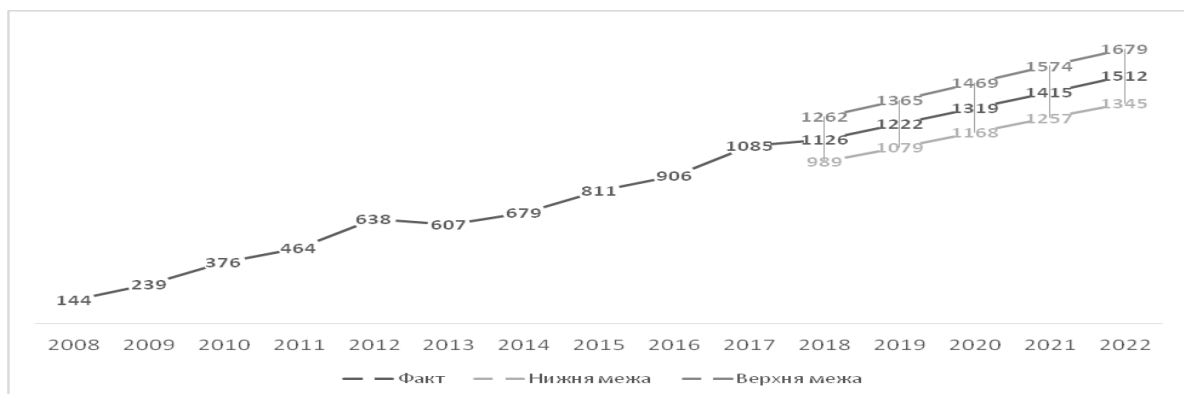

Рисунок 2 - Вартість довгострокових фінансових інвестицій за 2008 – 2022 рр.

Аналогічно в 2019 р вартість довгострокових фінансових інвестицій може скласти 1222 млн. дол., при цьому можливе коливання від 1079 до 1365 млн. дол.; в 2020 р – 1319 млн. дол., при цьому можливе коливання вартості від 1168 до 1469 млн. дол.; в 2021 – 1415 млн. дол., при цьому можливе коливання вартості від 1257 до 1574 млн. дол.; в 2021 – 1512 млн. дол., при цьому можливе коливання від 1345 до 1679 млн. дол.

Висновки. Узагальнення результатів горизонтального аналізу, аналізу фінансової стійкості та визначення типу фінансової стійкості характеризує ПрАТ «ЦГЗК», як стабільне, інвестиційно привабливе та фінансово стійке підприємство Групи. ПрАТ «ІнГЗК» має середній рівень фінансової стабільності, інвестиційної привабливості та фінансової стійкості. ПрАТ «ПівнГЗК», не дивлячись на високий рівень фінансової стабільності, за рахунок зростання залежності від позикового капіталу та скорочення прибутків, знаходиться у кризовому стані.

Для гірничо-збагачувальних комбінатів Групи існує загроза потенційної неплатоспроможності, що пояснюється низькими показниками коефіцієнтів ліквідності підприємств, також, різка зміна типів фінансової стійкості негативно впливає на рівень довіри потенційних та реальних інвесторів. Для підвищення рівня інвестиційної привабливості рекомендовано збільшення прибутковості при збільшенні позитивного чистого грошового потоку, що стане запорукою підвищення платоспроможності.

Література:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 05.12.2018)
2. Бланк А. І. Управління використанням капіталу. Особливості форми фінансового інвестування капіталу. URL: <http://library.if.ua/book/157/10282.html> (дата звернення: 25.11.2018)
3. Report on the consolidated summary financial statements Metinvest B.V.: Офіційний сайт Міжнародної вертикально інтегрованої гірничо-металургійної групи компаній «Метінвест». URL: <https://www.metinvestholding.com/ua> (дата звернення: 21.10.2018)
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. Київ : Знання. 2007. 668 с.
5. Русіна Ю. О., Полозук Ю. В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. International Scientific Journal, 2015. №2. С. 91 – 94
6. Іонін Є.Є., Овчинникова М.М. Фінансова аналітика сучасного бізнесу: монографія. Донецьк. ДонНУ. 2012. - 304 с.
7. Іонін Є.Є. Обліково-аналітичні засади стратегічного фінансового планування. Фінанси, облік, банки. Науковий журнал, № 1 (22)-2017. Вінниця-2017. С.23-33.